

Nahaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpolodne ter stane z izrednim prilagam ter s „Kafkopom“ ob novem letu vred po pošti prejmeta ali v Gorici na dom pošljana:
 Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
 pol leta 6 . 60 3-30
 četrt leta 3 . 40 1-70
 Posamične številke stanejo 10 vin.
 Naročnino sprejema upravnštvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depesilane naročnik se ne oziramo.
 Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah do tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnštvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.
 Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisni material se pošilja le uredništvu.
 Naročniki, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Nahaja neodvisno od »Soča« vsak petek in stane vse leto 3 K 10 h ali gl. 1-60.
 »Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nuški ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. — Telefon št. 83. — Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Novi namestnik.

Grof Göess je sel. — Sicer smo vedeli, da res ni več tako daleč do tega, da odstopi ali da bo prisiljen odstopiti, toda da po de kar tako nakrat, tega se pa vendar ni pričakovalo. Mislilo se je, da se bo zopet govorilo o njegovem odstopu, da se nekako očejejno napravi pot odstopu, toda tega ni bilo. Tako rekoč: kar čez nos je izginil. Danes je bil se namestnik, jutri ne več. Ko je sel, tudi ni bilo treba dolgo ugibati, kdo bo njegov naslednik, kajti hitro smo slišali, da bo brzočas namestnikom v Trstu imenovan sedanji deželni predsednik v Bukovini Konrad princ Hohentlohe. Takoj je prišlo na merodajno površje to ime, in sedaj že pričakujemo dnova, da se pripelje princ Hohentlohe kot namestnik v Trst. Iz tega je pač jasno, da je bilo že vse pripravljeno za premenbo na namestništvo v Trstu ter da se je čakalo le pripravnega trenutka, da se ista izvrši. Göess je sel na Dunaj k Köberlju, in v posledico avdiENCE smo tudi: — grof Göess gre. —
 Konrad princ Hohentlohe je rojen leta 1863. na Dunaju iz stare plemenitaške rodbine, ima torej že 41 let. Na Dunaju je absolviral gimnazij in vseučilišče. V državno službo je vstopil leta 1888. pri deželni vladi v Solnogradu, leta 1889. je bil koncipist v Pragi, leta 1892. so ga poklicali v ministerstvo, leta 1894 je prišel kot voditelj okrajnega glavarstva v Toplice na Češko, kjer je bil potem tudi okrajni glavar. Tam je bil buknil takrat velik strajk. Pravijo, da je bil prav okrajni glavar tisti, ki je dosegel, da je skončal strajk v kratkem času, in sicer tako, da je bilo delavstvo zadovoljno in pomirjeno. Ko je bilo leta 1899. zopet poklican v ministerstvo, so mu privedli pri odhodu iz Toplice ovacije tudi delavci. V ministerstvu je bil dije časa v industrijskem departementu. L. 1903. je bil imenovan deželnim predsednikom v Bukovini. Od tam se čuje glas, da je bil nestrankski pri volitvah ter da je gledal na pravico v upravi.
 To so sicer lepi glasovi, ali za nas je princ Hohentlohe homo novus. S severa prihaja sem deli na topli inz ob Jadransko

morje, kjer vladajo izredne razmere, prihaja na njemu doslej popolnoma nepoznani svet. Težki narodnostni boji se bijejo tu pri nas, tu so na površju življi, katere je rodila korupcija in irendentizm, tu se vlada v znamenju krivice po gestu: divide et impera!, tu se umetno vstvarjajo razkoli, tu se protežira kerikalizem na celi črti, tu se dviga jednega, da se toliko lažje tlači drugega, tu divja breobzirna politika po cerkvah, tu dobi se bije velik socijalni boj; živimo v dobi strajkov, nezadovoljstva, gospodarskega propadanja, narodnostne nestrpnosti, živimo ob meji, kjer se postavlja za gospodarje nad zveste domačine ljudi, ki hranijo bombe v svojih skrivališčih, ki imajo obrnen lep proti Dunaju, srce pa jim bije za Garbaldija, živimo z jedno besedo: v skrajno zamotanih, nezdravih razmerah. In v te razmere prihaja novi namestnik.
 Pred vsem moramo ponoviti, da je teh razmer kriva ponajveč dosedanja vlada. Razni namestniki so imeli smisel za vse drugo, le za to ne, da bi bili posegli zdravilno v vrvenje ob Adriji ter vstvarili položaj, ki bi bil sposoben, napraviti počasni red iz velikega nerada, dati vsakemu, kar mu gre, izvajati zakone in delati v znamenju pravice. Ali le mešali so in mešali, in iz tega mešanja so v zadnjem času pogledale na dan na neprikrit način korupcije in bombe.
 V težke razmere prihaja novi namestnik. Težavno je mesto namestnika v Trstu in velika odgovornost je spojena z njim. V naših razmerah more narediti red le energična roka, ki ostane hladna ob stiskih rok sladkih pa nevarnih življenj, roka, ki bo pisala le pravico in podpisavala le pravico, ne oziraje se ne na mogočne voditelje gospodujočih strank ne na visoke cerkvene dostojanstvenike. Ali bo taka roka novega namestnika?
 Hvalijo ga, da ljubi pravico, pravijo, da je unet za njo, da gleda, da se vrši pravica, pravijo, da ima srce za delavca, slišijo se le dobri glasovi o dosedanjem njegovem delovanju v politični službi, slikajo ga kot pospesovalca industrije, s kratka: obeta se nam mladega, delavnega, energičnega, izobraženega namestnika, ki je pravičen mož!

Umetno je pač samo po sebi, da stojimo povsem hladni proti vsem slavospevom, ki nam prihajajo s severa o novem namestniku, ter da hočemo počakati dejanj, ki opravičijo hvalo in priporočilo. Po dejanjih se sodi moža, le po dejanjih bomo sodili tudi novega namestnika. Veliki so grehi, katere so zakrivilo dosedanje vlade v Trstu, in težke posledice imajo. Odpraviti jih, je skrajni čas, kako, to bo menda naloga novega namestnika!
 Če ostane zvest slovesu, da ljubi pravico ter jo izvaja, če se ne uda sladkim besedam sedaj merodajnih gospodujočih laskih strank in sodi Vihinge, kakor pritiče, če se ne ustraši bomb, potem utegne popraviti kaj, kar so zagrešile vlade doslej, če pa tega ne bo, potem pa se bo mešalo dalje, v glavnem gelovo ne v prilog Avstrije!
O grofu Goëssu.
 V „Slov. Nar.“ smo čitali o grofu Goëssu tak-le dopis iz Trsta:
 „Torej so nesposobnega in nevednega grofa Goëssa vendarle spodili. Zaslužil je to že davno, kajti nesrečnejšega namestnika že davno ni bilo na Primorskem. Depretis in Rinaldini sta vsaj vedela, kaj hočeta, grof Goëss pa niti tega ni vedel. Mož je neznanško nadut in osaben, živel je popolnoma zase, občeval le z nekaterimi aristokrati in o dejanskih razmerah na Primorskem ter o potrebah prebivalstva niti pojma ni imel, kamoli se samostalno sodbe. Ravnal se je največ po nasvetih policijskega ravnatelja Busicha in bivše sutenirane sartilere sedanje milijonarke baronice Reinelt.
 Goëss je bil dosti časa vladar Primorske, a storil ni v tem času prav ničesar. Kako tudi, ko se za uradne posle sploh ni brigal. Njega je kaka prijetna tennis-partija dosti bolj zanimala, ko vsa politika.
 Samo v enem oziru je bil dosleden, v nasprotju do Slovencev. Nas Slovencev ni trpel. Že ko je bil se pri deželni vladi v Celovcu, je Slovence preganjal kar je mogel in lahko se reče, Schmidt-Zabierow in Goëss sta izkopala koroskim Slovincem grob. Tudi na Primorskem je delal dosledno proti Slovincem in nadaljeval politiko Depretisovo in

Rinaldinijevo, kakor je pač znal. V primeri z Depretisom in prekanjenim Rinaldinijem je bil pravi sušmar. Svoje sušmarstvo je posebno pokazal za časa socialnodemokratskih izgrediv v Trstu, pri katerih je bilo dvanajst nedolžnih ustrujenih.
 Slovincem v Trstu ostane prijatelj baronice Reineltove in zaščitnik tistega dr. Veneziana, ki se ga v Trstu javno sme imenovati „il borelliere che non è stato mai onesto“, v najžalostnejšem spominu zaradi netuvenega postopanja povodom umora cesarice Elizabete. Tržaški in okoličanski Slovinci so bili vedno steber avstrijanstva, nositelji avstrijske države in dinastične misli in Trstu in kadar je bila država v stiski, vedno je klicala na pomoč Slovence. Vsakemu starejšemu Tržčanu je še v spominu, kako so svoj čas prihrumeli mandrijerji v Trst, da kaznujejo Lahe — kako so se Lahe poskrili kot podgane po luknjah, tega pa ne ve vsakdo, da so takrat razni vladni agentje izkoristili nevoljo in ščevali okoličane, naj „obisujejo Trst“ in preženo Lahom njih presirnost.
 Ko je Italijan Luccheni umoril Elizabeto, tedaj je slovenskim okoličanom zavrela kri in pobili so nekaj sip in . . . klestili nekaj Lahov. Zato so bili po zaslugi in po vplivu grofa Goëssa grozovito kaznovani. Nič se ni upoštevalo, da je proti Lahom nastala nevolja izvirala iz vdanosti do dinastije, iz ogorčenosti nad storjenim grozodejstvom, iz plemenitih in patrijotičnih nagibov. Slovenci so bili kruto nečloveško kaznovani, cesar Franc Jožef pa je odrekel obsojencem vsako pomiloščenje, gotovo zopet po zaslugi grofa Goëssa.
 Te ga Slovenci v Trstu nikdar ne pozabimo. Od tedaj se načeloma ne udeležujemo nobene patrijotične priredbe, od tedaj ignoriramo cesarjev rojstni dan, od tedaj je ustavljen za naše strani vsak boj proti irendenti. Zaradi nas naj dela irendenta, kar hoče. Mi imamo boj proti Lahom za naše narodne pravice, državne koristi in interese pa naj brani, če hoče država, če pa neče, naj pa pusti. Da je prišlo do tega, to je v največji meri zaslug grofa Goëssa.“

Brez dogme.

Roman
 Spisal H. Stenkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravski.
 (Dalje.)

Dne 2. svečana.

Včeraj se je vršil pri nas plesni venček. Angelica je res obračala na-se oči vseh. Bele njene roke so gledale izza zavoja pajčolana, iluzije — in kaj jaz vem, iz kakih se tkanin — kakor roke Venusa, povspenjajočega se iz morske pene. Po Varšavi se je že raznesla vest, da se oženim z njo. Zapazil sem, da je Angelica včeraj na plesu neprestano obračala po meni oči ter kaj malomarno poslušala to, kar so ji govorili plesalci. Bedno dete, ničesar ne zna shraniti zů-se ter tako kaže v e, kar ima v srcu, da bi moral biti človek slep, da bi tega ne zapazil. Ali glede mene pa je tako pokorna, tako tiha, tako srečna, kadar se približam! Pričenjam že, ljubiti jo. ter pri tem postajam slab. Sniatinskima se vsekako le dobro godi! Ne le samo enkrat se mi vriva v dušo vprašanje, ali je Sniatinski bolj bedast ali bolj pameten od mene? Jaz izmed vseh nalog življenja še nisem rešil niti jedne, zato sem nišla; skepticizem me muči, ne čutim se srečnega, marveč zelo vtrujenega. On nima manj samozavesti nego jaz, pri tem pa dela; ima dično ženkico, in ta zlodček ima nekako filozofijo življenja, ki podpira njegovo srečo. Zato sem jaz odločno bolj bedast. Ključ do filozofije Sniatinskega so njegove dogme življenja. Šo

predao se je ženil, mi je dejal: »Nahaja se ona reč, kateri se ne bližam s svojim skepticizmom, katere ne kritikujem in je ne bom kritikoval: za pisatelja mi je dogma družba — za zasebnega človeka pa ljubljena ženska.« Jaz sem si takrat mislil: moj duh je vendarle drznejši, ker se ne umiče pred razborom tudi takih občutkov. Toda sedaj vidim, da me ta drznost ni pripeljala k ničemu. Na drugi strani: ona je tako lepa, ta moja dogma z dolgimi trepalnicami. — Zares oslabevam. Ta nenavadna naklonjenost, kakoršno čutim do nje, se ne da pojasniti s samim pravom naravnega izbora. Ne! v tem tiči nekaj več — in jaz celo vem, kaj. Evo, ona se je zaljubila vá-me s tako svežimi in poštenimi občutki, s kakoršnimi me še ni ljubil nihče. O, kako je to vse drugače od onih »ur vaje« ob času, ko sem zadajal in sprejemal vdarce! Ženska, ki moškemu zelo ugaja ter sama močno ljubi, ako samo vstraja, si more biti gotova zmage. »Zablodeli ptič«, kakor se je izrazil Slovacki, se vrne brezdomno k njej. kakor v svoje zavetje, v svojo sobo, in vrne se tem hitreje, čim težje mu je bilo življenje v samotni. Ničesar tako ne gane, ne pridobiva in ne vleče moškega srca nego to, ako čuti, da je ljubljeno. Poprej sem na nekaterih straneh napisal Bog vé kaj o Poljakinjah, toda ako si bi kdo mislil, da radi jedne bedne stranice ali vsled strahu pred očitanjem nedoslednosti ne storim tega, kar v danem slučaju spoznam za boljše, ta bi se pač grozno motil.
 Kako vstreza ta deklica mojemu umetniškemu čutu, to je res nekaj nenavadnega! Po končanem plesu je napočil najprijetnejši trenutek, ko sva po od-

hodu vseh naročila prinesti si čaj v salon, in smo štirje sedli za mizo. Jaz, hote videti, kaj se godi na dvorišču, sem stopil k oknu ter nekoliko odgrnil zavelo. Bilo je že ob osmih zjutraj, skozi šipe je udrla nakrat v sobo dnevna svetiloba, ki se je pri blesku svetilnic kazala tako safirno višnjevo, da sem se temu kar čudil. Toda še bolj sem se čudil, ko sem zagledal v tej svetlobi Angelico. Imel sem povsem tak vtis, kakor bi se nahajala v višnjevkasti jami na Capri. Kake barve so se odigravale z njenih golih rok! Kaj mi je bilo početi, toda moja narava in občutljivost je že taka, da sem v tem hipu oslabil popolnoma in da me je Angelica tako pograbila za srce, kakor bibila to njena zaslug. Dolgo in povsem drugače nego doslej sem stiskal njeno roko za lahko noč, ona pa ni umaknila roke ter odgovorila:
 »Dober dan, ne lahko noč; dober dan!«
 Toda, ali sem morda popolnoma slep, vendar ton tega glasu mi je dejal ob enem z očmi deklice:
 »Ljubim, ljubim!«
 Seveda tudi jaz.
 Teta je ogledovala naju ter zamoklo momljala od veselja. Videl sem, da je imela solze v očeh.
 Namenjena sva odpotovati v Plošev.
 Plošev, dne 5. svečana.
 Že drugi dan se nahajam na deželi. Imeli smo kaj prijetno potovanje. Lepo vreme, mraz. Sneg je škripal pod sanmi ter se lesketal na polju. Pred solničnim zahodom je ta ogromna bela ravan pridobila povsem vijoličkast odsev. V lipah pod Ploševem je raz-

Domače in razne novice.

Učiteljem telovadbe na c. kr. učiteljsku v Kopru je imenovan gospod Adolf Schaub iz Gorice.

Javni ljudski shod priredi akad. fer. društvo „Adrija“ v nedeljo dne 18. t. m. v Kojški kem ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. Ljudsko šolstvo, 2. Narodna izobrazba.

Akad. fer. društvo „Adrija“ naznaja, da se boe vršil IV. izredni občni zbor v sredo dne 21. t. m. ob 9. uri zjutraj. Podrobnosti prihodnjic.

Goriški deželni zbor je sklican na dan 21. t. m.

Umril je v ponedeljek g. Peter Trevisan, nadkontrolor pri tukajšnji glavni davkariji.

Gg. pevel in povkljuje „pevskega in glasbenega društva“ se vnovič opozarjajo na redne pevske vaje, ki pričnó za moški zbor dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer in za ženski zbor dne 20. t. m. ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih. Vhod je z dvorišča po lesenih stopnicah za silo.

Vabijo se vsi dosedanji izvršujoči člani, da polnostevilno pristopijo. Ker se je pasterilo zadnje leto znatno skrčilo, in to posebno ženskega zbora, vabimo vse gosp. in gospe, ki imajo glas in sposobnost, da se prijavijo za vstop ali osebno pri vajah pri pevovalji g. Josipu Michlu ali pa pisмено naravnost na odbor ali potom prigrisatve po kakem izvršujočem članu možkega ali ženskega zbora.

Posebno letos mora društvo častno nastopiti, ko ima prirediti velik koncert ob otvoritvi „Trgovskega doma“, ki bo ob enem naš „Narodni dom“ v Gorici, kjer imamo goriški Slovenci pokazali pred množico občinstva napredek v petju in glasbi. Pri navedenem koncertu se boe proizvajala konc. ozicija društvenega pevovodje g. Josipa Michla, velik prolog mešanega zbora z orkestrom.

Povdarjamo, da je „pevsko in glasbeno društvo“ šolsko društvo, ki ima namen vzdrževati pevsko in glasbeno solo in pritejati vzorne koncerte s člani, ki redno obiskujejo tedenske vaje zborov, po vzgledu „Glasbene Matice“ v Ljubljani. Društvo nima nikake politične tendence, in kakor so v „Glasbeni Matici“ združeni vsi sloji višje inteligence do delavskih brez razlike stanu in političnega mnenja, tako je tudi v Gorici ne le mogoča, ampak neobhodno potrebna taka združitev, ker Gorica ni le na straži narodnega slovenskega življa ob italijanski meji, temveč je Gorica tudi mesto, kjer Slovenci lahko proderemo potom mirnega zavestnega dela na kulturnem in gospodarskem polju.

Če je tudi „pevsko in glasbeno društvo“ v prvi vrsti kulturni zavod, vrši prevažno misijo, da vzbuja in vzdržuje potom petja in glasbe narodno čustvo posebno v mladini; oni dobi, ko stopi ista iz ljudskih sol, pa do polnega vzrasta, v dobi, ko se

najbolj razvija človeško čustvovanje in umstveno delovanje.

Dožnost je vseh narodnih krogov, da to stremjenje podpirajo, ter vabimo slovenske družine, da pošljejo svoje sinove v pevsko in glasbeno solo, v možki in ženski zbor „pevskega in glasbenega društva.“

V Devtnu je priredila „Ladja“ preteklo nedeljo veselico, ki je zaslužila zlasti iz Gorice in iz Trsta večje udeležbe. Železniska zveza je jako pripravna, strošek je razmerna majhen, ali vkljub temu je bilo n. pr. iz Gorice veliko premalo izletnikov. Ali se tako malo upošteva važnost te edine naše postojanke ob morju?!

Veselica je bila na lepo prirejenem vrtu g. Plesa. Domače pevsko društvo je pelo prvo Volaričevo „Pogovor z domom“. Dobro! — Pevsko društvo „Nabrežina“ je pelo dve pesmi: Zajčevo „Poputnica Nikole Jurisica“ in Eisenhutovo „Krasni spoliljuba v“. Vrline tega zbora so že široko znane, in tudi ob tej priliki je dokazal svojo dobro solo in vnemo za lepo petje. — Društvo „Adrija“ iz Bar-kovelj je zapelo Novakovo „Bimirna noc“. Vrlo dobro! — „Danica“ s Kentovela pa je zapela H. Anikovo „Blesko v jeziku“. Očarala je občinstvo.

Domači diletantje so na to izborno predstavljali šaljivo igro v dveh dejanjih „Trije tiki“, katero je spisal g. Jak. Štoka v Trstu. Tako dobro dovršenih predstav smo se malo videli na deželi. Vsa cast vrlim Devincem!

Po igri je prišel živahen ples. Še dolgo časa je vladalo na veselicnem prostoru prav živahno življenje.

Slovenska šola v Gorici. — Ker se je bila sklenila na shodu na Katarinijevem vrtu krepka resolucija, zadevajoča mestno slovensko solo v Gorici, ter je bila ista po predsedniku shoda dr. Dominiku Pucu tudi predložena tukajšnjemu mestnemu magistratu, so napisali laški listi, koliko je izdala doslej goriska občina za slovensko mestno solo in kako je bila doslej obiskana.

Obisk:
Leta 1890. (v tem letu je bila otvorjena) je obiskovalo slovensko mestno solo Podturnom 1 deček 2. razreda in 2 deklici 4. razreda.

Leta 1896/97. so se vpisali 2 dečka in 3 deklice v razne razrede, ali polagoma so vsi zapustili solo, in dne 9. novembra je bila šola brez šolskih otrok.

Leta 1897/8. se ni vpisal noben otrok.

Leta 1899/00. se je vpisalo 6 dečkov in dve deklici v razne razrede. Dveh dečkov potem sploh ni bilo več blizu, in tudi drugih 6 je zapustilo solo drug za drugim, tako da dne 20. sept. ni bilo nobenega več.

Leta 1900/01. se ni vpisal noben otrok.

Leta 1901/02. se je vpisalo 26 dečkov in 6 deklic; hodilo pa je v solo le 22 dečkov (v vseh 4 razredih) in 2 deklici.

Leta 1902/03. se je vpisalo 14 dečkov in 4 deklice v vseh 4 razredih.

Leta 1903/04. se je vpisalo 16 dečkov in 10 deklic; obiskovalo je solo 14 dečkov, 10 deklic.

Stroski:
Leta 1896: Plače K 3.433.44, oskrba K 130.98, najemnina K 1000, troški za popraviljanje K 7.168.34; skupaj 11.732.76 K.
Leta 1897: Plače K 3.040, najemnina K 1.000; skupaj K 4040.

Leta 1898: Plače K 3.673.12, najemnina K 1.000, zaplenjeni davki K 866.60, ker je bila sola v „S. d.“; skupaj K 5.539.72.

Leta 1899: Plače K 4.784.94, najemnina K 1.000, zaplenjeni davki K 1.213.40, troški za popravo K 653.04, razno K 170.75; skupaj K 7.812.13.

Leta 1900: Plače K 4.820.80, najemnina K 1.000; skupaj K 5.820.80.

Leta 1901: Plače K 5.540.02, oskrba K 150, najemnina K 1.000; skupaj kron 6.690.02.

Leta 1902: Plače K 5.831.95, oskrba K 200, najemnina K 1.000, učna sredstva K 255.15, poprava šolskih prostorov K 7.806.38; skupaj 15.093.44.

Leta 1903. je naraslo skupnih troškov K 7.469.06.

Kakor se vidi iz teh podatkov, stane slovenska mestna sola Podturnom gorisko občino že lepe svote, ne da bi se bile te porabile koristno in plodonosno, kakor se ima porabiti za solo namenjen denar. Le za prireditev vojašnice v šolske namene in za razne poprave so izdali znesek K 14.974.72, ne pa da bi bili s tom denarjem vsposobili staro kasarno za solo. V pravem pomenu besede proč vržen denar! Goriški občini primanjkuje po raznih straneh denarja, tukaj pa ga meče proč namesto da bi poskrbela čedno, za šolski obisk primerno poslopje v mestu in ne na skrajni periferiji istega; enkrat pač mora vendar priti do tega, da do bimo solo v mestu, kakor pritče. 15.000 K so vrgli že proč za popraviljanje kasarne Podturnom; kako lepo bi se bila ta svota že dala porabiti za šolsko poslopje v mestu, in kako grdo se bo videlo, kako je zavržena, kadar bo občina prisiljena, dati v mestu solo na primernem prostoru. Takrat bo morda treba novih troškov, na mesto da bi bili dosedanji porabljeni v pravi namen!

Dogodki v Ricmanjih. — Iz Ricmanj pišejo „Ed.“ V četrtek na praznik Malega Šnarna se je vršil v Ricmanjih zopet civilen pogreb 75 let starega moza, ki je bil nekda ricmanjski cerkovnik. Spraved je vodil vaski župan Ivan Berdon ob asistenci obeh cerkvenih starešinov in vseh dvanajst srenjskih odbornikov, ki so nosili goreče sveče. Med sprevedom je sviral domača godba. Ker je bil praznik, je bila na sprevedu ogromna množica naroda iz sosednih vasi izlasti iz tržaske okolice. Gotovo je bilo tega dne v Ricmanjih nad 2000 ljudi. Red je bil kakor navadno uzoren, sedaj ne pri-

hajajo ob takih prilikah več orožniki, čemu tudi?

Ta pogreb je bil že trideseti, ki se je vršil civilno, odkar je ukazal tržaski škof, Nemeč Nagl, z bajoneti razgnati tukajšnje staroslovensko cerkveno občino ter zapreti obe tukajšnji cerkvi in oba zvonika; da, ta uzorni škof, ki nas tako „ljubi in se za nas briga“, je bil tako malenkosten, da je ukazal zapreti celo lesen mrtvaski križ in mrtvaska nosila, ki so lastnina občine.

Škof Nagl je poslal sem mnogo iztisov svojega „parširskega pisma“, ki ga je izdal dne 4. t. m. na „V Gospodu ljubljene vernike v Ricmanjih in Loga“. Upamo, da je dobil nazaj že vse iztise. To je bil zadnji „parširski list“, ki nam ga je poslal, upamo za trdno, da nas ne bo več nadlegoval.

Novi župniji. — Zadnja številka uradne lista tržasko-koperske škofije je objavila, da sta kapelaniji Klanec in Podgorje, ki sta spadale pod dolinsko župnijo, povzdignjeni v samostojni župniji. Za ustanovitev teh dveh novih župnij sta potrebovala tržaski ordinarijat in c. kr. namestništvo nič manje nego pet let manj dva meseca in to po groznih dogodkih, ki so se vršili in se se sedaj vrše v Ricmanjih, ki so to vas srečno privedli v naročje — pravoslavja. Ko se je dne 3. maja 1900. vršila v Dolini posebna uradna razprava, da se izločijo kapelanije Boljunc, Boršt, Ricmanje, Klanec in Podgorje iz dolinske župnije ter se povzdignejo v samostojne župnije, je bila prečitana tudi izjava tržaskega škofijskega ordinarijata, v kateri se je izlasti naglašalo, da je treba pri tej izločitvi kapelanij od matere fare postopati „zelo modro, pametno in previdno“. Dogodki so pokazali, da „modreje, pametneje in previdneje“ pač nista mogla postopati obe omenjeni višji oblastniji, to je tržaski škofijski ordinarijat in c. kr. namestništvo.

Dela na govil železnice si ogledat pride proti koncu tega meseca okoli 25 dijakov s politehnike v Pragi pod vodstvom dveh profesorjev. Celo progo obidejo peš. Dne 28. t. m. imajo dospeti v Gorico, odkoder krenejo v Trst.

Žrtov vojaških vaj na Vipavskem. — Izvedeli smo, da je umrl v Trstu v vojaški bolnišnici neki vojak 87. pešpolka (Pulj), ker se je prehladil na manevrih. Ujel je bil vojake dež; pri tem je bil revež tako premočen, da je obolel, in čez 8 dni je izdihnil v tržaski vojaški bolnišnici.

Bernhart ujet? — Raznesla se je vest, da se je posrečilo ujeti bivšega četovodjo Bernharta, ki je storil pred časom znani zločin na mostu iz Strac in Podgoro. Pravijo, da ga imajo že v zaporu v Trstu. Če je le res!

Vpisovanje v šole. — Na gimnaziju in realki je bilo danes 14. t. m., na ženskem učiteljsku danes in jutri 15. t. m. Na vadnici bo vpisovanje jutri 15. t. m.

grajala z velikim krokanjem velika jata vran. Zima, huda zima pri nas, to je vendar nekaj lepega. V njej tiči nekaka moč in veljava, pred vsem drugim pa odkritosrčnost. Istotako, kakor nam pravi prijatelj pove resnico v obraz brez okoliščin, pograbi nas tudi ona za ušesa, ne vprašaje nas za dovoljenje. Zato pa njena resnost ugaja ljudem. Vsi smo bili zadovoljni radi tega, da potujemo na deželo. Vrtu tega so bile starejše gospe kaj zadovoljne, da so se njih najdražje želje bližale izpolnjenju, pa tudi jaz sem bil vesel, ker sem se dotikal z roko roke Angelice, sedeče poleg mene, pa tudi ona, mogoče, se je čutila radi tega srečno. Potoma je parkrat, sklonivši se, poljubila teti roko, kar tako od prevelikega veselja. Bila je jako lepa v kosmatem ogrtaču in v polvlečeni kučmiči, izpod katere so komaj kukale njene črne oči, še povsem otročeje, in ličice, ordečelo od mraza. Mladost se je kar odbijala od nje.

Kaj dobro in zavetno se mi zdi v tem Ploševu! Jako rad imam zlasti velike, starosvetne kamine. Teta čuva gozd kakor oko v glavi, toda goriva se ji ne zdi škoda, ker gori od jutra do večera v teh kaminih; plamen hrušči, strelja ter obodruje misli. Ves čas po obedu smo sedeli včeraj poleg ognja. Mnogo sem jim pravil o Rimu in njega ostankih, in poslušali so me tako pozornostjo, da sem se kar sam sebi zdel smešen. Teta, kadar pripovedujem, ne odtegne svojih oči od Anglice, opazujoča celo nekako strogo, če mar njeno lice ne izraža primerne zanosa. Toda ondaj je celo preveč. Včeraj mi je dejala:

»Kdo drugi bi ondaj bival celo življenje in ne bi opazil niti polovice teh lepotij, katere ti vidiš.«

Ali teta je z dogmatičnim mirom takoj dodala:

»Jaz sem vedno trdila to.«

»Prav, da ni tu blizu drugega takega skeptika, kakor sem jaz, zakaj njegova navzočnost bi me bila spravila v zadrego.«

Neko nesoglasje med nami je Angeličina mati. Toliko je prebila v svojem življenju, toliko se natrudila, da je njeno veselje ostalo enkrat za vselej skazeno. Ona se naravnost boji vsake bodočnosti, in nevodoma goji sum, da se celo v blagostanju skrivava nekaka preža. S svojim možem je bila zelo nesrečna; pozneje je prebila na tisoče nadlog, vkvarjaje se z imetjem, ki je veliko, toda v kaj slabem stanju. Vrtu tega pa boleha neprestano na migreni.

Angelica, se mi zdi, pripada vrsti onih žensk, ki je številnejša pri nas, nego bi si kdo mislil, in katerih radi premoženja nikdar ne boli glava.

Rad pa jo tudi imam radi tega, ker to mi služi v dokaz, da je sposobna za višjo ljubezen. V ostalem me sedaj vse na njej spravlja v zanos. Ganljivost raste tako urno na temelju občutkov, kakor trava po toplem dežju. Danes zarano sem začel na hodniku služabnico, nosečo Angeličino krilo in čreveljce, in pri pogledu na te poslednje sem postal tako ganjen, kakor bi imeti jih in nositi jih bilo krona vseh Angeličinih čednostij.

Sploh pa smo mi možje zelo slabi. Z roko tipam svojo lastno žilo ter opazujem napredek te čutne vročine. Žila mi bije jako urno.

Plošev, dne 8. ali 9. svečana.

Teta se je že poprijela navadne vojne z gospodom Hvastovskim. Ta njena navada je tako originalna, da se zares splača opisati tak prepir. Teki je prepir potreben na vsak način da si s tem pomnoži svoj tek, Hvastovski pa, kateri, mimogrede rečeno, izborno gospodari na Ploševu, je plemič iz solitra in

zvepla, ki ne pusti nikomu, da bi mu razpihaval kašo — torej tudi njun prepir doseže časih kaj visoko stopinjo. Že takrat, ko dospeta v obednico, jameta pisano gledati drug drugega; prva začne prepir pri juhi navadno teta, pričinja na primer ta-le razgovor:

»Ne spominjam se, koliko časa že prosim gospoda Hvastovskega, ker hočem poizvedeti kaj o ozimini, toda gospod Hvastovski govori kakor nalašč o vsem drugem, samo o tem ne.«

»Gospa grofinja, v jeseni je ozimina kazala dobro, sedaj pa leži na polju za dva vatla visok sneg — kaj torej morem reči? Jaz nikakor nisem Bog.«

»Gospod Hvastovski, ne imenujte božjega imena po nepotrebnem.«

»Jaz ozimine pod snegom ne vidim, torej Ga tudi ne želim.«

»Torej ga morda jaz želim?«

»A gotovo!«

»Gospod Hvastovski, vi ste neznošen!«

»Oj, znosen, znosen, ker mnogo prenesem!«

Na ta ali oni način gre vijak kvišku. Redko mine kateri obed, da se ne bi pričkala do živega. Teta končno umolkne ter vneto je, kakor bi hotela nad hrano razliti svojo jezo. Njen tek je zares izboren. Toda čimdalje je, tembolj se popravlja njena dobra volja. In ko jaz podam po obedu roko materi, poda teti svojo gospod Hvastovski ter gresta skupaj pit črno kavo. Tedaj ga povprašuje po sinovih, on pa ji poljublja roko. V resnici ljubita in spoštujeta drug drugega. Sinove gospoda Hvastovskega sem videl, ko so bili še na vseučilišču. Imajo biti krepki fantje, ki pa so zelo radikalni.

Angelica se je prestrašila iz početka nekoliko te vojne. Pojasnil sem ji, kaj to pomeni, in sedaj, kadar se pričinja prepir, me pogleda skrivoma izpod svojih

premogovnikov na bojišču in morajo za svoj železniški obrat dovažati oglje čez morje. Rusi pa imajo na razpolago bogate premogovnike pri Vladivostoku in drugih pokrajinih in niso nikakor odvisni od Yantaja. Oglje pri Yantaju ima torej „življensko vrednost“ le za Japonce, Rusi pa morajo prav lahko pogrešati to oglje.“

Če pa citatelj se ne zaupa tudi tej nemski sodbi, navedemo mu lahko še bolj nesumljivo pričjo, to je dopisnik angleškega strogo japonskega lista „Times“. Dopisnik je bil očevidec bojev. Ta pravi, da so bili Rusi sicer hudo pobiti, ali Kuropatkin je izvojeval zmago nad japonsko strategijo. — No, da bo slika mnenj popolna, naj povemo še, kako sodi italijanski polkovnik Barone o sedanjih bojev. Japonci so si stavili, pravi, dva cilja, a niso dosegli nobenega: niso vzeli Port Arturja in niso prisilili Kuropatkina v odločilno bitko, da bi ga premagali. Prvi cilj utegnejo se doseči, drugega pa težko več. Zlava obramba Port Arturja je omogočila Kuropatkinu, da se je umaknil v redu. Velika pogreška Japoncev je bila, da so se za grizli pred Port Arturjem. Japonci so na krizpotju: ali se bodo lovili za nedoseženim namenom, ali pa bodo sledili nasvetu previdnosti ter se lepo vstavijo pri Mukdenju. Barone jim svetuje to pot.

Umaknenje je Kuropatkin izvel tako, da je vojaški veščaki označajo kakor mojstersko delo strategije.

Izgube pri Liaojangu.

Vsa poročila z bojišča se strinjajo o tem, da je v bitki pri Liaojangu padlo na obeh straneh nad 60.000 mož, od teh pa je bilo dobri dve tretjini Japoncev. Japonski uradni viri cenijo rusko armado, ki se je nahajala v boju pri Liaojangu, na 184 pehotnih bataljonov, 128 konjeničnih svadronov in 572 topov. V celeni so imeli Rusi torej 199.000 mož, dočim so jih imeli Japonci okoli 230.000.

Japonske izgube pri Port Arturju in Liaojangu.

Reuterjev biro* poroča iz Tsingtaua: Neki japonski častnik, ki je na potu v Tokio prisel v Tsingtao, je izjavil, da so imeli Japonci v zadnjih dneh pri Port Arturju velike izgube in sicer nad 16.000 mrtvih in ranjenih. Pri Liaojangu so Japonci izgubili nad 20.000 mož.

Izgube v bitki pri Liaojangu.

Ruski dopisniki poročajo: Rusi se umaknejo baje do Tienlina. Rusi so baje izgubili 12.000 mrtvih in ravno toliko ranjenih. Japonske izgube so dvakrat večje.

Skupne izgube Japoncev v bojih pri Liaojangu od 26. avgusta naprej, vstevši častnike, znašajo 17.539. Častnikov je bilo ubitih 136, ranjenih pa 454.

Tako poročajo iz Tokia.

Japonske izgube.

Po dosedaj znanih podatkih so Japonci v tej vojni že izgubili ogromno množino vo-

jakov. Kurokijeva armada je do liaojanske bitke izgubila 28.000 mož, in sicer pri Kin-lienčengu na reki Jalu 10.000 mož, v bojih na gorskih prelazih 2000 mož, v bojih pri Thonanu 21. junija 1900, v bojih 4. in 6. julija pri Gancjaci in Ufangnanu 6000, v boju 18. julija pa 8000 mož. Izgube Mandžujeve armade znašajo v treh bitkah 16.000 mož, to je pri Sjihotanu 1500, na Dalinskem gorskem prelazu 6000 in pri Simučenu 8000 mož. Največ izgub pa je imel general Oku — namreč 39.000 mož, in sicer pri Kinčovu 19.000, pri Vafankovu 7000, pri Kajčovu 4000, pri Dacičavu 7000 in pri Hajčengu 2000 mož.

V 13 bitkah so torej vse tri japonske armade izgubile 83.000 mož.

Takisto je gotovo, da so Japonci pred Port Arturjem že izgubili okoli 65.000 mož, da so torej znašale japonske izgube do konca avgusta — ne vstevši bolnih vojakov — okoli 150.000 mož. Pripomniti pa je treba, da v to število niso vštete izgube v krvavih bojih pri Liaojangu. Ako se uvaže, da so Japonci v teh bojih izgubili najmanj 40.000 mož, znašajo japonske izgube do danes ogromno število okoli 200.000 mož!

Japonski vojniki plenijo.

Reuterjev biro* poroča iz Liaojanga od 7. t. m.: Japonski vojaki, ki so prodrli v mesto, se obnašajo zelo surovo. V minoli noči so javno plenili po hišah in prodajnicah.

Ruska oboroženja.

Rezervisti iz 22 okrožij, ki spadajo pod očeski vojaški okraj, kakor tudi vrsta rezervnih častnikov države so poklicani pod orožje.

Najeti parniki.

Rusija je najela za daljšo dobo mnogo parnikov severo-nemških pristanišč, ki bodo preskrbovali ladje ruske baltske eskadre na nje potu v vzhodno Azijo.

Baltsko brodovje v Vzhodno Azijo.

Baltsko brodovje je odplovalo 10. t. m. v Vzhodno Azijo.

Kakor se je poročalo včeraj, se je odhod baltskega brodovja v Vzhodno Azijo zakasnil za 8 dni.

Tienlin.

Dopisnik „Daily Maila“ javlja, da je mesto Tienlin, kamor se umikajo Rusi, mnogo bolj utrjeno nego li Liaojang. Tienlin ima ugodnejši položaj. Od severozapada in zapada je obdan od gorovja, ki gospoduje nad raznimi prelazi. V Petrogradu menijo, da se Kuropatkin tukaj poda v večjo bitko. V Tienlinu se nahajajo ogromne zaloge živil in streliva. Sodi se, da bo zamogla skupna japonska vojska se le v treh tednih napasti Tienlin. Tedaj bosta že na bojišču novi armadi sibirske vojske in prvi armadni voj, tako, da bo Kuropatkin zamogel prestopiti v ofenzivo.

„Novo Vreme“ o položaju na bojišču.

„Novo Vreme“ piše: Sedaj je jasno, da smo morali zapustiti postojanke pri Lia-

janu, ker je bila nevarnost, da nam Kuroki prereže pot. Rusi so pač odbili eno divizijo Kurokijeva, a Japonci so potisnili divizijo generala Orlova, zadavši jej mnogo izgub. Treba bo nekaj časa, da se naše sile zopet koncentrirajo. Umikanje se še vedno vrši pred številnejšim sovražnikom. Japonci nam slede. O bitki, ki se je pričela 24. pr. m., se ne ve, kdaj se bo izvršila, ker sedaj ima inicijativno neprijatelj. Še-le po koncentraciji smo zvedeli za vse naše izgube. Čete se vrlo drže, a iluzijam se ni treba podajati: težki so ti dnevi, vendar upamo v bodočnost. Med kitajskim prebivalstvom se kažejo znamenja nemirov.

V Daljnem

je baje 15.000 japonskih bolnikov in ranjenec. Mesto je podobno veliki bolnišnici in zatrjuje se, da bolezen „beriberi“ decimuje čete, ki oblegajo Port Artur.

Rusko brodovje v vzhodni Aziji.

Prva ruska eskadra Tihaga Oceana, čije poveljnik je podadmiral Bezobrazov, steje glasom ruskih virov danes še sledeče vojne ladje:

I. V Port Arturju se nahajajo 1. oklopnačca: „Peresvjat“, „Sebastopol“, „Pobjeda“, „Poltava“, in „Retvizan“; 2. Krizarka prvega reda: „Bajan“ in pokrita krizarka I. reda „Palada“; 3. krizarke drugega reda: „Zabijak“, „Razbojnik“ in „Džigit“; torpedokrizarke „Vsadnik“ in „Hajdamak“; 4. topničarki za visoko morje „Bobr“ in „Gremjašč“; 5. Lovci torpedov: „Unimateljni“, „Bojevoj“, „Vlastnij“, „Vinoslivij“, „Razjašč“, „Silnij“, „Storozevoj“, „Smelij“, „Serditij“, „Strojnij“, „Skorij“, „Voditeljij“, „Bezuprečnij“; skupno torej 27 vojnih ladij poleg 14 torpedov I. in 2. razreda ter transportnih ladij „Angore“ in „Amurja“.

II. V Vladivostoku so vojne ladje: 1. oklopni krizarke I. razreda „Gromoboj“ in „Rossija“; 2. pokrita krizarka I. razreda „Bogatir“; 3. lovci torpedov „Vojski“, „Bujni“, „Blestišči“, „Biau“, „Vodovi“ in „Bravi“.

Skupno steje torej prva eskadra ruskega brodovja v Tihem oceanu 36 vojnih ladij, dovoljno število, ki bo Japonce sililo, da bodo morali ob prihodu druge eskadre Tihaga oceana razdeliti svoje brodovje.

Dva japonska ogleduha v Petrogradu.

V Petrogradu so aretirali te dni dva japonska ogleduha. Prišla sta v Petrograd ter dobila službo v trgovini. Jeden izmed njih je tudi prestopil v pravoslavje ter se poročil z neko Rusinjo. Iz papirjev, ki so jih našli pri njima, je razvidno, da sta oba pomorska častnika japonska ter sta bila odposlana v Rusijo takoj začetkom vojne v svrhu ogledstva.

Novo japonsko posojilo.

Japonci najamejo baje s prihodnjim mesecem novo posojilo 80 milijonov jenov. Pogoji za to še niso določeni, pa bodo menda taki, kakor pri zadnjem posojilu.

Umikanje ruske armade.

Rusi se umakajo proti Tienlinu. Japonci prodirajo le polagoma. Rusi se nahajajo v ugodnem položaju in ruske čete so v zlic vsem neprilikam, ki jih imajo na umikanju, vendar dobre volje.

Zaloga municelj v Port Arturju.

„Köln. Zeitung“ so sporočili iz Petrograda: V tajni zalogi, katero so nedavno odkrili v Port Arturju in ki so jo napravili Kitajci pred japonsko-kitajsko vojno, je bilo najdenih 60.000 do 100.000 granat, nekoliko sto starih Kruppovih topov, ki so še za rabo, velika množina smodnika dobre vrste in baje tudi mnogo pušk s patronami.

Podrobnosti o bitki pri Liaojangu.

Specijalni dopisnik lista „New-York Herald“ je poročal še razne podrobnosti o bitki pri Liaojangu. Utis bojišča — pravi — ostane nepozaben. Okopi so bili polni japonskih in ruskih mrličev. Na milijone mušic je obletalo bojišče. Poročila japonskega glavnega štaba, ki so bila poročevalcem na razpolago, so v mnogem neresnična. Ista govore o paniki, ki da je nastala med ruskimi četami, dočim so v resnici ruske baterije vedno zadrževale prodiranje Japoncev.

Zlasti je bilo strašno klanje dne 2. in 3. t. m., ki je trajalo do poludne 4. t. m. Tega dne je pričel goret kolodvor v Liaojangu in požar se je naglo razširil. Po dnevu je bilo še mnogo malih bojev. Zvečer je bil Liaojang v rokah Japoncev, toda isti so izvojevali le brezplodno negativno zmago, Rusi so se umaknili v popolnem redu, in v Liaojangu ni ostalo ničesar. Vse zaloge in celo železniški materijal so vzeli Rusi s seboj. Neki visji angleški častnik mi je izjavil, da prava vojna začenja se le sedaj. Japonci so izgubili najmanj 20.000, Rusi pa 15.000 mož. Japonski načrt, da bi zajeli Kuropatkinovo armado, je popolnoma izpodletel, ker so Rusi na potu v Harbin. Iz vsega je razvidno, da ni Kuropatkin nikakor nameraval, da bi se v Liaojangu branil do skrajnosti; zadrževal je le Japonce z mnogo manjšim številom vojske, nego so jih isti imeli; prizadejal je sovražniku groznih zgub in vodstvo japonske vojske, ki je dobilo pri Liaojangu le dve lokomotivi in 4 tpe ter vjelo 16 Rusov, bo videlo, da postane vojna v bodoče še mnogo težavnejša, nego je bila do sedaj.

Kuropatkinu generalu Steslju.

Petrogradski listi pričbujejo brzovajko, katero je poslal generalu Steslju v Port Artur Kuropatkin, predno se je umaknil iz Liaojanga. Brzovajka se glasi: „Zahvalite se v mojem imenu hrabri posadki na njenem junaštvu. Zaupam popolnoma na Vas in se na dejam, da vztrajate v boju do zadnje patrone in do zadnjega kosčka sladkorja in da ste pripravljeni, ali slavno umreti, ali sijajno zmagati. Pripravljam silno armado, da osvo bodim Port Artur.“

(Začne vesti sprej.)

Evo, ljudje enakega mišljenja so se zbirali v kroge v posebnih sobanah, se ondi vzajemno posvetovali, drug drugemu pritrjevali itd.

Tu sem spoznal več tukajšnjih svetnikov in predstavitev tiskarstva. Za mejo se nahaja velika razlika med pisateljem in časnikarjem. Prvega smatrajo za umetnika in mislilca, drugega za procedurista (ne znam tega drugače imenovati). Tukaj te razlike ni, in ljudje iz obeh teh vrst so krščenji z enim skupnim imenom: literat. Večina njih se tudi ukvarja s časnikarstvom in s književnostjo. V obče pa so to rednejši ljudje, nego so časnikarji za mejo. Ne ljubim časnikarstva ter ga smatram za nadlogo, ki muči človeštvo. Naglica, s kakoršno seznanja ljudi z dogodki, se ne nahaja v ravnotežju s približnostjo informacij ter ne nadomešča one nezasišane lahko mišljenosti javnega mnenja, katero mora zapaziti vsakdo, kdor tega ne more zmagati. Časnikarstvu na hvalo je izginil ta početek, na podlagi katerega so ljudje razločevali resnico od laži; izginil je početek dostojnosti, pravice in krivice; zlo ne začuti več srama, krivica je jela govoriti z jezikom pravice, z eno besedo: splošna človeška duša je postala nenravna in zaslepljena.

Na tem shodu je bil med drugimi tudi Stavovski, katerega smatrajo za najboljšega v skrajno naprednem taboru. Govoril je kot jako sposoben človek, ki pa ob enem boleha na dveh boleznih: na ledvicah in na lastnem »jaz«. On namreč nosi ta svoj »jaz« kot steklenico polno vode in zdi se ti, da govori neprestano: »Previdno, ker sicer se razlije!« Ta strah se vcepja po »sugestaciji« naokrog stoječim do te stopinje, da nihče ne sme biti pri njem drugega mnenja. Njegova veljava tiči tudi v tem, da verjame v to, kar govori. Tega človeka po krivici smatrajo za skeptika. Nasprotno, to je temperament, kakoršnega so morali

imeti nekdanji fanatiki. Ko bi se bil rodil Stavovski pred nekoliko sto leti ter sedel v tribunalu, bi bil istotako sodil ljudi, naj se jim istotako za pregreho potegne jezik skozi vrat, kakor so delali takrat. Danes se je vrnilo v ta fanatizem nekaj drugega — danes se je napolnil s sovraštvom do tega, kar bi bil nekdanj ljubil, v ostalem pa ostal tak sam.

Opazil sem, da so naši konservativci obkoljevali Stavovskega ne le iz radovednosti, marveč iz neke čuječe koketerije. Pri nas, in morda povsod, ima ta stranka malo poguma. Vsakdo se je približal Stavovskemu z očmi sladkimi nalik smokvam in s frazo kakor naslikano na čelu: »Dasi sem, gospod, konservativec, vendar... In ta vendar so bile duri nekakega kesa ter obenem vsakovrstnih pripustitev. Bilo je to tako jasno, da, ko sem se jaz kot skeptik glede vseh taborov začel pričkat s Stavovskim, ne kot kak predstavitelj, marveč preprosto kot človek, je v danem slučaju drugega mnenja, je moja predrznost vzbudila splošno začudenje. Tu je šlo za vrste, ki jih drugi izkoriščajo. Stavovski je jel govoriti o njih položaju brez izhodišča, o njih slabosti ter pomankanju zmožnosti za obrambo — in prav tedaj, ko se je jel zbirati okrog njega čimdalje večji krog, sežem mu v besedo: »Prosim vas, ali ste se navzeli Darwinove teorije glede borbe za obstanek?«

Stavovski, ki je prirodoslovec po poklicu, je rad sprejel razpravo na tem polju.

»Naravno!« mi reče.

»Torej dovolite, da vam rečem, da ste nedosledni. Zakaj ako bi se jaz, kot kristjan, brigal za slabe, brezorožne, potlačene — pa bi bilo tu prilično reči: Kristus mi je tako zapovedal. Toda s staljšča borbe za obstanek bi imeli reči sami sebi: »so slabi, so bedasti, torej morajo postati plen, ako ne teh pa onih

— to je izborna pravo narave — torej zlod jih poberi!« Čomu vi tega ne porečete; pojasnite mi to protislovje?«

Bodisi, da je Stavovskega zbegala opozicija, katera ni bil navajen, ali res teh reči ni pretresal nikdar v mislih, dovolj, da hipoma ni našel odgovora, postal je zbegan ter ni izrekel niti besede: altruizem, ki itak ne pomeni skoro nič

Na to je pričela številna emigracija naših konservativcev na mojo stran, in lahko bi bil postal junak tega večera, ako bi ne bilo že pozno, da sem se vtrudil ter sem se hotel vrniti na noč v Plošev. Polagoma so se odpravili tudi ostali.

Imel sem že kozuh na sebi ter sem le še iskal, nekoliko vznemirjen po žepih binokelj, ki se mi je bil nekam skrilit, kar se Stavovski, ki je očividno že našel odgovor, približa k meni in reče:

»Vprašali ste me, čemu jaz...«

Ker pa sem še neprestano iskal binokelj in se jezil, ker ga nisem mogel najti, mu sežem v besedo: »Gospod, pravim, odkritosrečno rečeno, mene to vprašanje dosti ne briga. Vidite, gospod, da je že pozno, in da vsi odhajajo; ker sem pa pri tem več ali manj le uganil, kaj mi nameravate povedati, zato mi dovolite, da vam voščim lahko noč.«

Zdi se mi, da sem si napravil v njem smrtnega sovražnika zlasti s tem poslednjim odgovorom.

(Dalje pride.)

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna in točna.

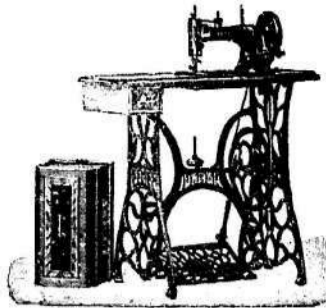
Zaloga piva

„Dolniško družbo združenih pivovaren Zaiso-Laški Trg in ptzenjskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Měšanske pivovarne“.

Zaloga ledu, karerega se oddaja le na dobelo od 100 kg naprej.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, k navadno nihi ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tom manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušaji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da so ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravni za umetno vezenje (recamiranje) ter se počuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom o Pfaffove šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio šte. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14

Franc Palik

v Gorici, Nunska ulica 17

izdeluje po najnovešem sistemu

stiskalne stroje za grozdje in sadje,

vijaki so iz najboljšega jekla, podnožje ali stojala iz vlitnega železa.

Jamči najboljšo in točno postrežbo

Lastni izdelki.

Eksport Mizarska zadruga Eksport

v Gorici - Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastopstvo v Spiljetu ter Orjentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Ohranitev zdravega želodca

obstoji glavno v ohranitvi, v pospeševanju in uravnavi prebavljanja in odstranjenju nadležne zaprtosti. Skušeno, iz najboljših in uspešnih zdravilskih zelišč skrbno pripravljeno, tek vzbujajoče, prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače sredstvo, ki ozdravi znane posledice nezmernosti, pogreške v dieti, prehlajenja in nadležno zaprtost, kakor zgugo, napenjanje preobilno k slano in lajša krčevite boleznii je zdravnikova Rosa balzam za želodec iz ekarne B. Fragner v Pragi.

Svarilo Vsi deli omota imajo postavno deponirano varstveno znamko.

Glavna zaloga: lekarna B. Fragner, c. kr. dvorni založnik

Pri črtnem orlu*, Praga Mala strana na voglu Spornarove ulice č. 203.

Razpošilja se vsak dan. Proti naprej poslanemu znesku K 256 se pošlje velika steklenica in za K 150 majhna steklenica franko na vse peštaje avstro-ogerske monarhije. Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

V Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Gllubich, Pontoni in Gironeoli.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1903. (v kronah): Članov 1777 z deleži K=123.644. — Hranilne vloge 1.416.573 66. — Posojila 1.471.650 42 — Vrednost hiš 162.162 93 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 70.125 85.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Sedaj gld. 60

zelo znižane
vozne cene v

Ameriko

Prej gld. 105

Ravno ista
voznja in po-
strežba

kakor prej

Iz Ljubljane v Novi-York samo gld. 60

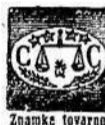
s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija itd. toliko višje kolikor je tarfna cena po ameriški železnici; s priznano najboljšimi parniki družbe

Hamburg - Amerika Linie

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje 20 kron are na moj naslov:

Fr. Seunig - Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznanji najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Georg Schicht Aussig a. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

Dobiva se povsod!

Zastopnik: Umberto Bozzini - Gorica, Stolna ulica št. 9.